

УДК 351.85:342.733]373.2-056.2/.3

<https://doi.org/10.31652/2786-6068-2025-5-52-64>

Наталя Ставнича

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
доктор філософії в галузі Освіта, старший викладач кафедри
фундаментальних і приватно-правових дисциплін
e-mail: n.stavnycha@vspu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-3015-5834>

Світлана Нагорняк

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту
e-mail: s.nagornyk@vspu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5311-3303>

**МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
ОСВІТНЬОЇ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ У СФЕРІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти в умовах трансформації державної освітньої політики та імплементації міжнародних стандартів забезпечення прав людини. Обґрунтовано, що забезпечення доступності дошкільної освіти є складовою реалізації фундаментального права на освіту та одним із ключових напрямів державної політики у сфері інклюзії, що потребує системного нормативно-правового, інституційного та фінансового забезпечення.

Проаналізовано національне законодавство України у сфері освіти, соціального захисту осіб з інвалідністю та створення безбар'єрного простору, а також міжнародні та європейські документи, що визначають стандарти доступності ранньої та дошкільної освіти, зокрема підходи систем Early Childhood Education and Care (ECEC) та практики розвитку інклюзивної дошкільної освіти у країнах Європейського Союзу. Встановлено, що сучасна модель публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності характеризується багаторівневою регуляторною структурою, однак її практична реалізація у сфері дошкільної освіти залишається недостатньо ефективною через обмеженість ресурсів, нерівномірність фінансування та недостатню координацію між суб'єктами публічного управління.

На основі результатів емпіричного дослідження, проведеного серед закладів дошкільної освіти України, виявлено системні проблеми ресурсного забезпечення інклюзивного освітнього середовища, що проявляються у нестачі спеціальних навчальних матеріалів, недостатній фізичній доступності будівель,

дефіциті асистентів вихователя, психологічної підтримки та допоміжних засобів для дітей з особливими освітніми потребами. Доведено, що наявний розрив між нормативно закріпленими гарантіями права на освіту та фактичними можливостями їх реалізації свідчить про існування структурної невідповідності між функціями та ресурсами у системі публічного адміністрування.

Обґрунтовано необхідність удосконалення механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності шляхом законодавчого визначення мінімальних стандартів ресурсного забезпечення інклюзивного освітнього середовища, запровадження цільового фінансування заходів безбар'єрності, посилення інституційного контролю та інтеграції оцінювання доступності до процедур державного нагляду за діяльністю закладів освіти. Зроблено висновок, що подальший розвиток системи дошкільної освіти має здійснюватися на засадах універсальної доступності, міжвідомчої координації та узгодження національного законодавства з європейськими стандартами якості та інклюзивності освіти.

Ключові слова: освітня безбар'єрність, публічно-правове адміністрування, дошкільна освіта, інклюзивна освіта, доступність освіти, державна освітня політика, інклюзивне середовище, публічне управління, право на освіту.

Natalia Stavnycha, Svitlana Nahorniak

MECHANISMS OF PUBLIC-LEGAL ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL ACCESSIBILITY IN THE SPHERE OF PRESCHOOL EDUCATION

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the mechanisms of public-legal administration of educational accessibility in the field of preschool education in the context of the transformation of state educational policy and the implementation of international standards for ensuring human rights. It is substantiated that ensuring the accessibility of preschool education is a component of the implementation of the fundamental right to education and one of the key areas of state policy in the field of inclusion, which requires systematic regulatory, institutional and financial support.

The national legislation of Ukraine in the field of education, social protection of persons with disabilities and the creation of a barrier-free space, as well as international and European documents that define standards for the accessibility of early and preschool education, in particular the approaches of Early Childhood Education and Care (ECEC) systems and practices for the development of inclusive preschool education in the countries of the European Union, are analyzed. It has been established that the modern model of public-legal administration of educational accessibility is characterized by a multi-level regulatory structure, however, its practical implementation in the field of preschool education remains insufficiently effective due to limited resources, uneven funding and insufficient coordination between public administration entities.

Based on the results of an empirical study conducted among preschool education institutions in Ukraine, systemic problems of resource provision of an inclusive educational environment have been identified, which are manifested in the lack of special educational materials, insufficient physical accessibility of buildings, a shortage of teacher assistants, psychological support and aids for children with special educational needs. It has been proven that the existing gap between the normative guarantees of the right to education and the actual possibilities of their implementation indicates the existence of a structural mismatch between functions and resources in the public administration system.

The need to improve the mechanisms of public-legal administration of educational accessibility is substantiated by legislatively defining minimum standards for resource provision of an inclusive educational environment, introducing targeted financing of accessibility measures, strengthening institutional control and integrating accessibility assessment into procedures for state supervision of the activities of educational institutions. It is concluded that the further development of the preschool education system should be carried out on the basis of universal accessibility, interdepartmental coordination and harmonization of national legislation with European standards of quality and inclusiveness of education.

Keywords: educational accessibility, public-legal administration, preschool education, inclusive education, accessibility of education, state educational policy, inclusive environment, public administration, right to education.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації освітньої політики та утвердження принципів інклюзивності й рівності можливостей особливої актуальності набуває питання забезпечення освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти. Дошкільна освіта є базовим рівнем освітньої системи, що формує фундамент соціалізації дитини, розвитку її когнітивних, комунікативних і соціальних компетентностей. Водночас існуюча практика функціонування закладів дошкільної освіти свідчить про наявність низки бар'єрів - інституційних, правових, організаційних, архітектурних, інформаційних та соціально-психологічних, які обмежують рівний доступ усіх дітей до якісних освітніх послуг.

Особливої уваги потребує проблема формування ефективних механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності, оскільки саме система публічного управління визначає нормативно-правові засади, інституційні інструменти та організаційні процедури реалізації державної політики у цій сфері. Попри активізацію державної політики безбар'єрності та імплементацію міжнародних стандартів забезпечення прав людини, у національній системі управління дошкільною освітою досі спостерігається фрагментарність правового регулювання, недостатня координація між суб'єктами публічного управління та обмежена ефективність механізмів реалізації принципу рівного доступу до освіти.

У зв'язку з цим виникає об'єктивна потреба у комплексному дослідженні механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти, визначенні їх структури, функціональних

характеристик та напрямів удосконалення з урахуванням сучасних європейських стандартів забезпечення доступності освіти. Таке дослідження є важливим для формування ефективної моделі державного управління, здатної забезпечити реалізацію принципів рівності, інклюзії та доступності освітніх послуг для всіх категорій дітей.

Аналіз джерел та останніх досліджень. В українському науковому дискурсі проблематика інклюзії та безбар'єрності у сфері дошкільної освіти досліджується переважно у педагогічному та частково адміністративно-правовому вимірах. Так, Прохоренко Леся Іванівна аналізує теоретико-методичні засади інклюзивної освіти та умови створення безпечного і доступного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами, зокрема в контексті воєнних викликів; Криворучко Олена Юріївна досліджує адміністративно-правові механізми забезпечення інклюзивної освіти, акцентуючи увагу на компетенції органів публічної влади та гарантіях реалізації права на освіту; Шевченко Микола Сергійович розглядає проблеми нормативно-правового регулювання інклюзивного навчання та відповідальності суб'єктів владних повноважень; Наконечна Лариса зосереджується на трансформації нормативної бази інклюзивної освіти у закладах дошкільної освіти; Чекан Олена аналізує організаційно-правові умови функціонування інклюзивних груп у ЗДО. Водночас спеціалізованих комплексних праць, присвячених саме публічно-правовому адмініструванню освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти, у вітчизняній юридичній науці наразі бракує, що зумовлює актуальність і новизну обраного напрямку дослідження.

Мета статті. Метою статті є комплексний аналіз механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти, визначення їх структурних елементів, функціональних особливостей та напрямів удосконалення в умовах реалізації державної політики забезпечення рівного доступу до освіти.

Виклад основного матеріалу. Традиційно інклюзія в українській правозастосовній практиці зводилася до створення інклюзивних груп або запровадження посади асистента вихователя для дітей з особливими освітніми потребами. Такий підхід мав компенсаторний характер і був орієнтований на окрему категорію здобувачів освіти.

Стан досліджень в Україні щодо безбар'єрності та доступності в дошкільній освіті досі перебуває на стадії формування. Багато науковців працюють у суміжних сферах - інклюзивної освіти, педагогіки дітей з ООП, створення інклюзивних освітніх середовищ. Але спеціалізовані юридично-адміністративні аналізи безбар'єрності саме в контексті публічно-правового адміністрування ще не набули широкого представлення.

Право людини на освіту належить до фундаментальних прав і свобод, що становлять основу демократичного суспільства та забезпечують всебічний розвиток особистості. Ще у Загальна декларація прав людини, ухваленій у 1948 році Організація Об'єднаних Націй, проголошено, що кожна людина має право на освіту, яка повинна бути доступною та безоплатною принаймні на початковому та загальному рівнях, а також спрямованою на всебічний розвиток

людської особистості, зміцнення поваги до прав людини та основоположних свобод, формування взаєморозуміння, терпимості й дружби між народами незалежно від їхньої расової, національної чи релігійної належності. В українському правовому полі ці положення знайшли своє відображення у Конституція України, зокрема у статті 53, відповідно до якої держава гарантує кожному право на освіту та забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти в державних і комунальних закладах освіти [1], [2].

Практична реалізація цього конституційного принципу особливо актуалізується у контексті забезпечення доступності освіти для дітей з особливими освітніми потребами, що безпосередньо пов'язано з формуванням безбар'єрного освітнього середовища у сфері дошкільної освіти. Згідно з офіційними даними моніторингу створення інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти, станом на 1 січня 2025 року в Україні функціонує 8563 інклюзивні групи, у яких здобувають освіту 17083 дитини з особливими освітніми потребами, що більш ніж на 67 % перевищує показник 2022 року. Загальна кількість дітей з особливими освітніми потребами, охоплених дошкільною освітою, становить 61082 особи, що свідчить про стабільну суспільну потребу у забезпеченні доступності дошкільної освіти для цієї категорії дітей по всій території держави [9].

Водночас статистичні дані демонструють виражену територіальну нерівномірність у доступі до інклюзивних освітніх послуг. Найбільша кількість дітей з особливими освітніми потребами у закладах дошкільної освіти зафіксована у Дніпропетровська область та Київ, тоді як у Луганська область відповідні показники залишаються критично низькими або взагалі відсутніми, що зумовлено складною безпековою ситуацією та наслідками збройної агресії. Крім того, аналіз даних свідчить про певні особливості територіального розподілу інклюзивної освіти: у сільській місцевості інклюзивні групи охоплюють 76,2 % дітей з особливими освітніми потребами, тоді як середній показник по Україні становить близько 28 %, що демонструє різні моделі організації освітнього середовища. Водночас спостерігається поступове збільшення кількості інклюзивних груп порівняно зі спеціальними, що свідчить про трансформацію освітньої політики у напрямі універсальної доступності та інклюзивності [10].

Додаткові емпіричні дані підтверджують наявність системних викликів у формуванні безбар'єрного освітнього середовища. За інформацією Міністерство освіти і науки України, понад 85 % керівників закладів дошкільної освіти зазначили наявність у своїх закладах дітей з особливими освітніми потребами, тоді як близько 90 % повідомили про забезпечення освітнього процесу асистентами вихователя, що є важливою складовою підтримки інклюзивного навчання. Водночас близько 62 % керівників вказали на потребу у придбанні спеціального корекційного обладнання, що свідчить про наявність матеріально-технічних обмежень у забезпеченні повноцінної освітньої безбар'єрності [9].

У зв'язку зі стійкою тенденцією до зростання кількості інклюзивних груп

та дітей з інвалідністю у закладах дошкільної освіти України механізми публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності набувають системного та комплексного характеру, що обумовлено імплементацією положень Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» (в редакції 2023 р.), «Про повну загальну середню освіту» (в частині забезпечення наступності), «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», а також підзаконних актів Кабінету Міністрів України та наказів Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання, діяльності інклюзивно-ресурсних центрів та фінансування освітніх послуг [3], [4], [5], [6], [7]. Трансформація управлінської парадигми від моделі «інклюзії» до ширшої концепції «освітньої безбар'єрності», що ґрунтується на Національній стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року, зумовлює переорієнтацію публічного адміністрування з реагування на індивідуальні освітні потреби окремої дитини на формування універсально доступного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу [16]. Таким чином, сучасні механізми публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти в Україні характеризуються багаторівневою регуляторною структурою, інтеграцією інституційних, фінансових та контрольних інструментів, а також поступовим переходом від вузького підходу інклюзивної інтеграції до концепції системної безбар'єрності, що передбачає створення універсально доступного, фізично, інформаційно та соціально відкритого освітнього середовища.

У зарубіжних країнах механізми публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти значною мірою ґрунтуються на комплексних політичних, нормативних і організаційних інструментах, що поєднують правові гарантії доступу, системну координацію, моніторинг якості та підтримку впровадження інклюзивних практик. Багато з цих підходів сформовано в рамках ширших національних систем ранньої освіти (ECEC - Early Childhood Education and Care), де доступність і інклюзія розглядаються як стратегічні пріоритети прав дитини та соціальної політики [11].

По-перше, директивні документи Європейського Союзу закріплюють для країн-членів обов'язок гарантувати доступність, інклюзивність і якість дошкільних освітніх послуг, зокрема у «Рекомендації Ради ЄС щодо систем високої якості ЕСЕС», де чітко формулюються політики з усунення бар'єрів доступу та запобігання дискримінації дітей у ранньому віці та їхніх сімей — включно з тими, хто має особливі освітні потреби чи фізичні обмеження — та підкреслюється важливість структурного планування, підтримки сімей і професійного розвитку педагогічних кадрів [12].

Друга ключова міжнародна ініціатива - Inclusive Early Childhood Education (IECE), проект Європейського агентства зі спеціальних потреб та інклюзивної освіти (European Agency for Special Needs and Inclusive Education), що охоплює понад 30 європейських країн і має на меті створення системного підходу до планування інклюзивних ЕСЕС систем через розроблення моделей доступного освітнього середовища, моніторингових інструментів та підтримку формування

політик на національних і місцевих рівнях [13].

У багатьох країнах ЄС правові механізми регулюють індивідуальні освітні плани та диференційовану підтримку для дітей з індивідуальними потребами у дошкільних закладах, включно з професійною підготовкою педагогів, моніторингом участі дітей, адаптацією середовища та забезпеченням фінансових ресурсів. Такі підходи інтегровані у національні стратегії, де доступ до дошкільної освіти визнається правом, а не «соціальною послугою».

Дослідження показує, що основними механізмами публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у зарубіжних країнах є:

- формування правових стандартів, що зобов'язують державу забезпечувати доступну якісну ЕСЕС;
- створення структурних моделей і моніторингових інструментів для оцінювання виконання політик включення та доступу;
- інституційна координація між урядовими й освітніми агенціями для планування, фінансування та підтримки інклюзивних послуг;
- впровадження принципів універсального дизайну та індивідуальних освітніх планів для забезпечення безбар'єрного доступу на рівні кожного закладу.

Ці механізми демонструють, що освітня безбар'єрність у зарубіжній практиці розглядається як частина загальної політики рівних прав і доступу до освіти, інтегрована у національні ЕСЕС системи, законодавчі бази і стратегії розвитку людського капіталу.

Освітньо-науковим центром «Хаб NotBox» було проведено дослідження серед закладів дошкільної освіти України.

Аналіз результатів опитування щодо достатності фінансових ресурсів для забезпечення повноцінної інклюзії у закладах дошкільної освіти свідчить про наявність системної проблеми у функціонуванні механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності. Згідно з отриманими даними, лише 8,8 % респондентів вважають, що фінансове забезпечення є повним і достатнім, тоді як 67 % зазначають, що ресурси наявні лише частково і при цьому критично бракує фінансування, а 24,2 % констатують, що більшість забезпечення має декларативний характер і існує переважно «на папері».

Чи достатньо, на вашу думку, фінансових ресурсів для забезпечення повноцінної інклюзії у вашому закладі?
91 відповідь

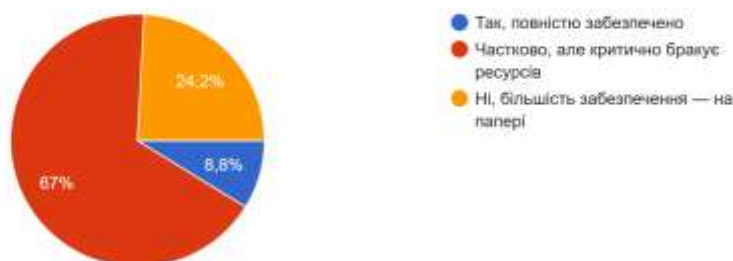


Рис. 1. Аналіз стану фінансових ресурсів для забезпечення повноцінної інклюзії за результатами опитування

Такий розподіл відповідей демонструє не лише в управлінні труднощі окремими закладами, а наявність стійкого структурного дисбалансу між нормативними гарантіями права на інклюзивну освіту та фактичними фінансовими можливостями їх реалізації. У площині публічного адміністрування це свідчить про наявність так званого *implementation gap* - розриву між правовим регулюванням і практикою його впровадження, що особливо гостро проявляється у сфері дошкільної освіти, де фінансування значною мірою залежить від спроможності територіальних громад.

Відповідно до положень Закон України «Про освіту» держава гарантує рівний доступ до освіти та зобов'язана створювати умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами, а Закон України «Про дошкільну освіту» покладає на засновника обов'язок забезпечити належні матеріально-технічні та фінансові умови функціонування закладу, однак результати опитування засвідчують, що ці гарантії реалізуються неповною мірою через недостатність бюджетного ресурсу.

Норми Бюджетний кодекс України передбачають механізми міжбюджетних трансфертів та освітньої субвенції, проте в системі фінансування відсутній чітко структурований інструмент цільового забезпечення саме заходів безбар'єрності у закладах дошкільної освіти, що зумовлює фрагментарність фінансової підтримки та залежність якості інклюзивного середовища від фінансової спроможності конкретної громади [8].

Особливо показовим є те, що понад чверть респондентів фактично вказують на декларативний характер забезпечення, що означає формальне виконання вимог нормативних актів без реального матеріального наповнення, а це суперечить принципам верховенства права, належного урядування та ефективності публічного управління, закріпленим у стратегічних документах держави, зокрема у Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року.

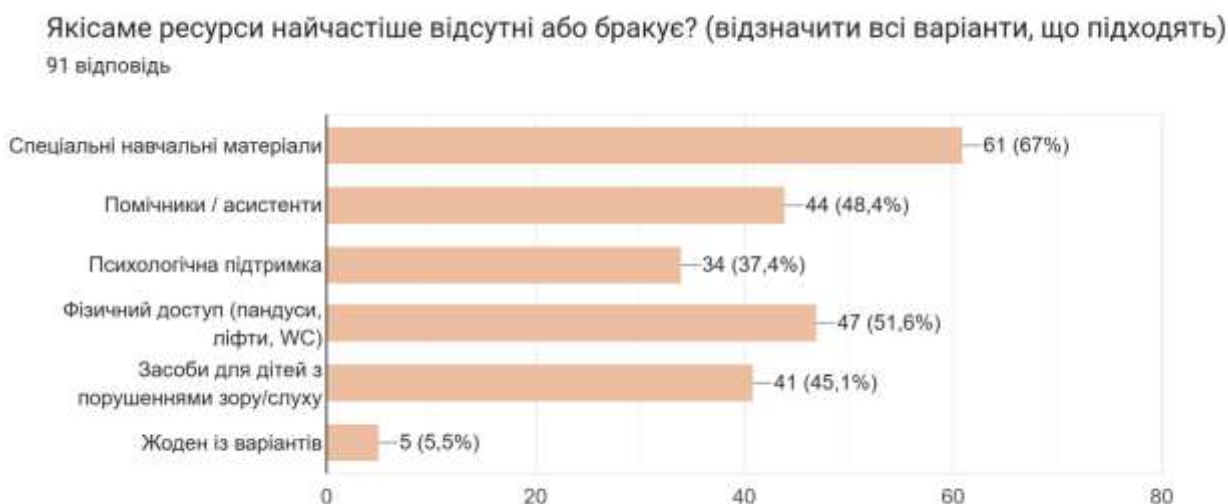


Рис. 2. Аналіз дефіциту ресурсів безбар'єрності за результатами опитування

Аналіз результатів опитування щодо ресурсів, які найчастіше відсутні або є недостатніми для забезпечення повноцінної інклюзії у закладах дошкільної освіти, дозволяє комплексно оцінити функціонування механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності крізь призму їх практичної реалізації. Із 91 респондента 67% зазначили брак спеціальних навчальних матеріалів, 51,6% - відсутність або недостатність фізичного доступу (пандуси, ліфти, адаптовані санітарні вузли), 48,4% - нестачу помічників або асистентів, 45,1% - дефіцит засобів для дітей з порушеннями зору чи слуху, 37,4% - недостатню психологічну підтримку, і лише 5,5% вказали, що жоден із зазначених ресурсів не є проблемним.

Такий розподіл відповідей демонструє багатовимірний характер ресурсного дефіциту, який охоплює матеріально-технічну, кадрову, спеціально-методичну та психолого-педагогічну складові інклюзивного середовища, що свідчить про системну незавершеність адміністративно-правового механізму забезпечення безбар'єрності у сфері дошкільної освіти. Найвищий показник нестачі спеціальних навчальних матеріалів (67%) вказує на проблему методичного та дидактичного забезпечення освітнього процесу, що суперечить гарантіям рівного доступу до якісної освіти, закріпленим у Закон України «Про освіту», який визначає обов'язок держави створювати належні умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами, а також покладає відповідальність на засновника забезпечити необхідні ресурси. Водночас показник 51,6 % щодо фізичної недоступності свідчить про неповну реалізацію вимог доступності середовища, що мають імперативний характер відповідно до Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та стратегічних орієнтирів, визначених у Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року, які передбачають системну трансформацію інфраструктури публічних установ.

Нестача асистентів (48,4%) та психологічної підтримки (37,4%) демонструє кадровий і міждисциплінарний дефіцит, що свідчить про невідповідність між обсягом делегованих повноважень закладам дошкільної освіти та їх фактичною фінансовою спроможністю, яка формується в межах бюджетних механізмів, визначених Бюджетний кодекс України.

Сукупність показників підтверджує, що проблематика не обмежується окремим напрямом забезпечення, а має комплексний характер і відображає дисбаланс між нормативною регламентацією інклюзії та реальними ресурсними можливостями її впровадження, що у теорії публічного управління характеризується як структурна невідповідність між функціями та ресурсами. З огляду на це доцільним є законодавче закріплення мінімального стандарту ресурсного забезпечення інклюзивного місця у закладі дошкільної освіти із чітко визначеним переліком матеріально-технічних, кадрових і спеціальних засобів, запровадження окремої цільової субвенції на забезпечення безбар'єрності з формульним розрахунком відповідно до кількості дітей з особливими освітніми потребами, інтеграція обов'язкової оцінки стану доступності та кадрового забезпечення до процедур інституційного аудиту, а також встановлення чітких механізмів відповідальності засновника за

невиконання вимог доступності.

Реалізація таких заходів сприятиме переходу від фрагментарного усунення окремих недоліків до системної модернізації механізмів публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти та забезпечить реальне, а не декларативне втілення принципу рівного доступу до освіти.

Аналіз результатів дослідження свідчить про те, що ключові проблеми забезпечення безбар'єрності у закладах дошкільної освіти пов'язані не лише з матеріально-технічним забезпеченням, а й із недостатньою ефективністю механізмів публічно-правового адміністрування у сфері реалізації права на освіту без дискримінації.

Відповідно до положень Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю, держави зобов'язані забезпечити доступність освіти на всіх рівнях, включаючи ранній та дошкільний, шляхом створення розумного пристосування, усунення бар'єрів та впровадження підтримуючих сервісів. Отримані емпіричні дані свідчать, що зазначені вимоги реалізуються лише частково, що підтверджує наявність розриву між нормативним регулюванням та практикою його виконання.

Значна частка респондентів, які вказали на відсутність спеціальних навчальних матеріалів та допоміжних засобів, корелює з висновками, сформульованими у межах проєкту European Agency for Special Needs and Inclusive Education щодо розвитку інклюзивної дошкільної освіти, де підкреслюється, що якість інклюзії безпосередньо залежить від наявності ресурсів, підготовленого персоналу та системної підтримки на рівні державної політики.

Аналогічні підходи відображені у Council Recommendation on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems, відповідно до якої забезпечення якості дошкільної освіти повинно включати доступність інфраструктури, достатню кількість фахівців та наявність адаптованих освітніх матеріалів [12].

Показники, що стосуються фізичної недоступності приміщень, свідчать про неповну імплементацію принципів безбар'єрності, закріплених у національному законодавстві, зокрема у Закон України «Про освіту» та Закон України «Про дошкільну освіту», які встановлюють обов'язок держави і засновників закладів освіти створювати безпечне та доступне освітнє середовище для всіх дітей. Недостатня кількість асистентів вихователя та психологічної підтримки також вказує на проблеми кадрового забезпечення, що є одним із ключових елементів адміністративного механізму реалізації інклюзивної політики.

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що функціонування системи публічно-правового адміністрування освітньої безбар'єрності у сфері дошкільної освіти характеризується нормативною визначеністю, але недостатньою управлінською ефективністю на рівні практичного впровадження. Основними проблемними чинниками залишаються недостатнє фінансування, відсутність належного міжвідомчого координування,

нерівномірність ресурсного забезпечення закладів освіти та недостатній рівень контролю за виконанням вимог законодавства.

Висновки. Результати опитування підтверджують, що забезпечення безбар'єрності у закладах дошкільної освіти потребує вдосконалення механізмів публічно-правового адміністрування, насамперед у частині ресурсного забезпечення, кадрової підтримки та контролю за дотриманням стандартів доступності. Ефективна реалізація політики освітньої безбар'єрності можлива лише за умови системного поєднання нормативно-правового регулювання, належного фінансування та інституційної відповідальності органів державної влади і місцевого самоврядування. Узгодження національної практики із європейськими підходами до якості дошкільної освіти та інклюзії має стати пріоритетним напрямом подальшого розвитку адміністративно-правового забезпечення освітньої сфери.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р. URL: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights> (дата звернення: 08.03.2026).
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 08.03.2026).
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 08.03.2026).
4. Про дошкільну освіту: Закон України від 06.06.2024 р. № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20> (дата звернення: 08.03.2026).
5. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 08.03.2026).
6. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12> (дата звернення: 08.03.2026).
7. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 р. № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення: 08.03.2026).
8. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 08.03.2026).
9. Моніторинг щодо створення інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти станом на 01.01.2025 / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2025. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/2026/monitoring-shhodo-stvorennia-inkliuzivnix-grup-u-zakladaх-doskilnoyi-osviti-2025-stanom-na-0111.pdf> (дата звернення: 08.03.2026).
10. Статистичні дані щодо інклюзивного навчання / Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/inklyuzivne-navchannya/statistichni-dani> (дата звернення: 08.03.2026).
11. Early Childhood Education and Care / European Commission. URL: <https://education.ec.europa.eu/document/early-childhood-education-and-care> (дата звернення: 08.03.2026).
12. Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems. Official Journal of the European Union, 2019. OJ C 189. 5 June. P. 4–14. (дата звернення: 08.03.2026).
13. Inclusive Early Childhood Education: New Insights and Tools – Final Summary Report / European Agency for Special Needs and Inclusive Education. 2017. URL: <https://www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-early-childhood-education-new-insights-and-tools-final-summary> (дата звернення: 08.03.2026).

14. Inclusive Early Childhood Education / European Agency for Special Needs and Inclusive Education. URL: <https://www.european-agency.org/activities/inclusive-early-childhood-education> (дата звернення: 08.03.2026).
15. Inclusive Early Childhood Education: An Analysis of 32 European Examples / European Agency for Special Needs and Inclusive Education. 2017. URL: <https://www.european-agency.org/sites/default/files/IECE%20An%20Analysis%20of%2032%20European%20Examples.pdf> (дата звернення: 08.03.2026).
16. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p> (дата звернення: 08.03.2026).

References:

1. Zahalna deklaratsiia prav liudyny [Universal Declaration of Human Rights]: pryiniata i proholoshena rezoliutsiieiu 217 A (III) Heneralnoi Asamblei OON vid 10.12.1948 r. Retrieved from: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>. [in Ukrainian]
2. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vp>. [in Ukrainian]
3. Pro osvitu [On Education]: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. [in Ukrainian]
4. Pro doshkilnu osvitu [On Preschool Education]: Zakon Ukrainy vid 06.06.2024 r. № 3788-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20>. [in Ukrainian]
5. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu [On Complete General Secondary Education]: Zakon Ukrainy vid 16.01.2020 r. № 463-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>. [in Ukrainian]
6. Pro osnovy sotsialnoi zakhyschenosti osib z invalidnistiu v Ukraini [On the Fundamentals of Social Protection of Persons with Disabilities in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21.03.1991 r. № 875-XII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>. [in Ukrainian]
7. Pro rehabilitatsiiu osib z invalidnistiu v Ukraini [On Rehabilitation of Persons with Disabilities in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 06.10.2005 r. № 2961-IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>. [in Ukrainian]
8. Biudzhetnyi kodeks Ukrainy [Budget Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 r. № 2456-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. [in Ukrainian]
9. Monitorynh shchodo stvorennia inkliuzyvnykh hrup u zakladakh doshkilnoi osvity stanom na 01.01.2025 / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [Monitoring of the Creation of Inclusive Groups in Preschool Education Institutions as of 01.01.2025]. Kyiv, 2025. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inklyuzivne-navchannya/2026/monitoring-shhodo-stvorennia-inkliuzivnix-grup-u-zakladax-doshkilnoyi-osviti-2025-standom-na-0111.pdf>. [in Ukrainian]
10. Statystychni dani shchodo inkliuzyvnoho navchannia / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy: ofitsiyni sait [Statistical Data on Inclusive Education]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/osvita-2/inklyuzivne-navchannya/statistichni-dani>. [in Ukrainian]
11. Early Childhood Education and Care. European Commission. Retrieved from: <https://education.ec.europa.eu/document/early-childhood-education-and-care>. [in English]
12. Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems. Official Journal of the European Union. 2019. OJ C 189. 5 June. P. 4–14. [in English]
13. Inclusive Early Childhood Education: New Insights and Tools – Final Summary Report. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. 2017. Retrieved from: <https://www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-early-childhood-education-new-insights-and-tools-final-summary>. [in English]

14. Inclusive Early Childhood Education. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Retrieved from: <https://www.european-agency.org/activities/inclusive-early-childhood-education>. [in English]

15. Inclusive Early Childhood Education: An Analysis of 32 European Examples. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. 2017. Retrieved from: <https://www.european-agency.org/sites/default/files/IECE%20An%20Analysis%20of%2032%20European%20Examples.pdf>. [in English]

Natsionalna stratehiia zi stvorennia bezbariernoho prostoru v Ukraini do 2030 roku [National Strategy for Creating a Barrier-Free Space in Ukraine until 2030]: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.04.2021 r. № 366-r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p>. [in Ukrainian].

ЗАПРОШУЄМО ДО ПУБЛІКАЦІЇ!

(Випуск 6, 2026 р.)

Інформація для авторів щодо публікації в збірнику наукових праць

«Публічне управління і право: історія, теорія, практика»

ЦІЛІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ЗБІРНИКА

Збірник наукових праць «Публічне управління і право: історія, теорія, практика» (свідectво про реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ №24837- 14777Р) спрямований на дослідження найбільш актуальних і перспективних напрямків галузей знань «Публічне управління та адміністрування» та «Право»; забезпечення майданчика наукової комунікації між дослідниками-теоретиками і практиками; створення можливостей для науковців, викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів для оприлюднення результатів досліджень та їх вільного поширення.

Засновник видання – кафедра публічного управління та менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Періодичність виходу збірника – **2 рази на рік** (червень, грудень).

До друку приймаються статті українською мовою, які відповідають профілю видання та спрямовані на дослідження наукових проблем з публічного управління та адміністрування, права та раніше не публікувалися. Авторами статей можуть бути науковці, викладачі, фахівці, які працюють у сферах публічного управління та права, аспіранти, магістранти і студенти.

Редакційна колегія збірника зацікавлена, у першу чергу, в публікаціях наукових досліджень, які спрямовані на вирішення актуальних та практичних проблем у сфері державного управління, адміністрування та права.

Кожна стаття проходить перевірку на плагіат та рецензування членами редакційної колегії. Вона може бути рекомендована до друку, повернена для доопрацювання або відхилена. Редакційна колегія залишає за собою право на редагування та внесення правок до статей, що не спотворюють загальні результати дослідження.

Виклад матеріалу статті повинен бути стислим логічним, з дотриманням наукового стилю. Текст має бути вичитаний на предмет орфографічних, граматичних та пунктуаційних помилок. Автор статті відповідає за достовірність викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу йому особисто та має дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Магістранти та студенти подають матеріали за підписами наукових керівників.

Статті, які не відповідають вказаним вимогам, не приймаються до друку.

ВИМОГИ ДО РУКОПИСІВ

Загальні вимоги:

Наукові статті, відповідно до постанови Президії Вищої атестаційної комісії України № 705/1 від 15 січня 2003 р. «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України», мають містити такі необхідні елементи:

- постановку проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями (актуальність теми дослідження);
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Усі структурні елементи у тексті статті мають бути позначені так:

Постановка проблеми.

Аналіз джерел та останніх досліджень.

Мета статті.

Виклад основного матеріалу.

Висновки.

Список використаних джерел.

References.

Наукові статті мають містити: УДК (друкується зверху зліва звичайним шрифтом); через 1 інтервал посередині напівжирним курсивом друкуються ім'я та прізвище автора; в наступних стрічках звичайним шрифтом вказуються: навчальний заклад, наукова установа, організація, в якій

працює (навчається) автор; науковий ступінь та вчене звання; посада; електронна адреса (e-mail) та ORCID у форматі – <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>.

Через 1 інтервал по центру – назва статті прописними напівжирними літерами.

Через 2 інтервали симетрично до тексту звичайним курсивом – *анотація мовою тексту публікації* обсягом не менше 1800 знаків без пробілів.

Основні вимоги до анотації: інформативність (відсутність загальних слів); змістовність (відображення основного змісту статті та результатів дослідження); структурованість (відповідність структурі статті).

Ключові слова (від трьох до восьми).

Анотація англійською мовою, яка є перекладом анотації з мови тексту публікації та включає прізвище та ім'я автора, назву статті.

Наголошуємо на тому, що анотація англійською мовою не є технічним перекладом! *Переклад лише з допомогою онлайн-перекладача нівелює авторський стиль, підвищує ризик помилок і фактичних неточностей.*

Обсяг авторських рукописів: від 12 сторінок.

Формат аркуша А4; усі поля 2 см; шрифт Times New Roman, розмір шрифту -12 кегль, стиль «нормальний» («звичайний»); міжрядковий інтервал – 1; абзацний відступ – 1,25 см (в автоматичному режимі); текст друкувати без переносів, вирівнюючи по ширині аркуша;

Посилання на літературу в тексті подаються за формою [1, с. 32], де 1 – відповідна праця із списку літератури, с. 32 – сторінка, на яку посилається автор);

«Список використаних джерел» подається у розділі наприкінці статті (розмір шрифту – 11 кегль, через 1 інтервал) в алфавітному порядку (**джерела іноземною мовою подаються на початку списку**).

При оформленні списку використаних джерел слід дотримуватися ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» (*приклади оформлення списку дивись тут*: Радченко А.І. Методичні рекомендації щодо нового стандарту «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (ДСТУ 8302:2015) / А.І. Радченко; ВД «Академперіодика» НАН України. 2-ге вид., доповн. Київ: Академперіодика, 2017. 18 с. (https://akademperiodyka.org.ua/sites/default/files/manual_Radchenko_2017.pdf) або користатися сервісом автоматичного оформлення бібліографічних посилань «Grafati» (<https://www.grafati.com/uk/>).

Оформлення транслітерованого списку літератури – **References** в романському алфавіті (латиниці) повинно бути максимально прийнятним для міжнародних баз даних та виконується на основі транслітерації мови оригіналу латиницею. References подається після списку використаних джерел (розмір шрифту – 12, через 1 інтервал). References має бути оформлений за міжнародним бібліографічним стандартом **APA (American Psychological Association)** (*приклади оформлення References дивись тут*: <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-examples.pdf>).

Для транслітерації латиницею україномовних текстів можна скористатися програмами на сайтах ukrlit.org та litopys.org.ua (<http://ukrlit.org/transliterations>, <http://litopys.org.ua/links/intrans.htm>)

Обов'язкове розрізнення знаків тире (–) і дефіс (-), використання лапок такого формату – «» («текст»); ініціали перед прізвищами (напр., І. І. Іванов), указівки на сторінки (с. 34), назви населених пунктів (м. Київ), рр. – роки, перед квадратними чи круглими дужками, а також в них – друкувати через нерозривний пробіл (одночасне натискання клавіш Ctrl+Shift+пробіл);

Кожну аббревіатуру (або скорочення) слід вводити в текст у дужках після першого згадування відповідного повного словосполучення і лише потім нею можна користуватися;

Усі таблиці повинні мати заголовки (над таблицею, окремим абзацом тексту, без відступу, напівжирний). Скорочуємо слово «таблиця» у назві – Табл.;

Рисунки мають супроводжуватися підписами (під рисунком, окремим абзацом, напівжирний, вирівнювання за центром, без відступу; підпис не має бути елементом рисунка); нумерувати рисунки за порядком посилань у тексті. Скорочуємо слово «рисунок» у назві – Рис.;

Між словами ставити тільки один пробіл.

Окремо подається інформація про автора (ів): прізвище, ім'я, по-батькові, місце роботи або місце навчання, посада, науковий ступінь та вчене звання, домашня адреса, контактний телефон, електронна адреса (e-mail).

Матеріали та інформацію про авторів подавати в електронному форматі з *підписами*: Петренко_стаття.doc; Петренко_заява.doc; Петренко_інформація.doc; Петренко_квитанція.pdf. (або JPEG).

УМОВИ ОПЛАТИ

Публікація статей у журналі здійснюється на господарсько-договірних засадах за рахунок авторів. **Вартість публікації статті розраховується відповідно до витрат на підготовку до друку та видання матеріалів.**

У вартість публікації статті входить підготовка до друку та видання матеріалів загальним обсягом – 12 сторінок. За кожну наступну сторінку автор (и) додатково здійснюють оплату.

Копія квитанції про оплату надсилається до редакції після отримання повідомлення про її прийняття до друку та надсилання реквізитів для оплати автору.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ

Для опублікування статті необхідно надіслати **на електронну пошту** статтю, оформлену відповідно зазначених вимог; інформацію про автора за зразком поданим нижче (додаток 1); відскановану квитанцію про оплату публікації (після схвалення статті до друку).

Матеріали надсилати за електронною адресою: **pal@vspu.edu.ua**

Публікація статті в журнал передбачає автоматичну згоду автора на розміщення її електронного варіанта в наукометричних та наукових базах, ресурсах відкритого доступу, у мережі Інтернет.

Термін подання матеріалів до чергових випусків – до 15 квітня та до 15 жовтня кожного року.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Редакція журналу «Публічне управління і право: історія, теорія, практика»: вул. Острозького, 32, корп.3, каб. 304, кафедра публічного управління та менеджменту, м. Вінниця, Україна, 21001.

Сайт видання: <https://sites.google.com/vspu.edu.ua/pua/>.

Контактні телефони:

(067)855-53-45 (Яременко Олександр Іванович – головний редактор).

(067)291-25-13 (Кононенко Валерій Васильович – заступник головного редактора).

(097)751-32-53 (Назаренко Марина Олександрівна – відповідальний редактор).

ДОДАТКИ

Додаток 1. Зразок оформлення заяви

Головному редактору
журналу «Публічне управління і право:
історія, теорія, практика»
(Серія «Публічне управління та адміністрування
та серія «Право»)

Яременку О.І.

Заява

Стаття «(назва статті)» (___ сторінок), надана мною / нами для публікації у журналі «Публічне управління і право: історія, теорія, практика» (Серія «Публічне управління та адміністрування та серія «Право»»), є моєю / нашою власною розробкою, раніше не публікувалася в інших виданнях і не розглядається редколегіями інших видань.

Надана мною / нами наукова праця відповідає принципам дотримання академічної доброчесності.

Із вимогами до опублікування й оформлення статей до наукового видання ознайомився (-лась, -лися) і погоджую (-ємо) публікацію статті у журналі відповідно до черговості, що визначається редколегією.

Дата

Підпис

Прізвище, ініціали

Додаток 2. Зразок оформлення відомостей про автора Інформація про автора (-ів):

Прізвище, ім'я, по батькові;

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Посада:

Адреса:

Контактний телефон:

Електронна адреса: (e-mail):

Додаток 3. Зразок оформлення статті

УДК 316.32:323.2

Валерій Кононенко

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,

доктор історичних наук, професор

e-mail: valerii.kononenko@vspu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

Сергій Лапшин

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,

кандидат історичних наук, доцент

e-mail: serhii.lapshyn@vspu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ДЕРЖАВА: СПІВВІДНОШЕННЯ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

У статті проаналізовані поняття громадянського суспільства, форми та механізми співвідношення його інститутів з інститутами держави. У роботі зазначено, що із трансформацією державного управління до моделі публічного управління значно зростає роль громадянського суспільства. Вказано, що для забезпечення сталого розвитку та підвищення якості життя громадян сучасна держава може і має залучати до виконання державних завдань та функцій інститути «третього сектору». Проте, такий рівень співпраці, можливий лише в демократичній, правовій державі, де її громадяни не тільки мають забезпечені права та свободи, а й беруть активну участь в управлінні державними справами.

У дослідженні зазначено, що в Україні становлення ефективної взаємодії між інститутами громадянського суспільства та державою залежить від якісних змін моделі управління.

Автори вважають, що становлення нової, ефективної системи публічного управління в Україні, має відбуватися з одночасним залученням до управлінських процесів громадськості. Процеси демократизації, публічності та децентралізації, залучення громадського моніторингу та контролю, передача окремих управлінських функцій від органів державної влади до інших суб'єктів управлінської діяльності в публічному регулюванні суспільними процесами є невідворотними в умовах декларування Україною прагнення повноправного членства у європейських політичних та військових структурах. Основними формами співвідношення інститутів громадянського суспільства та держави має стати відкрита співпраця та консенсус.

Ключові слова: громадянське суспільство, держава, публічне управління, Україна, форми співвідношення, механізми співвідношення.

Valerii Kononenko, Sergij Lapshin

CIVIL SOCIETY AND THE STATE: CORRELATION IN A PUBLIC MANAGEMENT

The article describes the concepts, forms and mechanisms of correlation of civil society institutions with state institutions. The purpose of the study is to develop theoretical and methodological foundations for the functioning of models of the relationship between civil society and the state as a political and legal form of organization of society. The authors of the paper conclude that the immediate prerequisite for the emergence of public-public management of education is the new approaches to the place, role and functions of the state at the present stage. The paper notes that with the transformation of model of public administration the role of civil society is significantly increasing.

The paper also clarifies the modern approaches of foreign and domestic scholars to the interpretation

of the concept of civil society and civil society institutions. The pluralism of modern approaches in determining the forms of the relationship between civil society and the state is shown. The role of civil society in public administration is growing every year.

The study also notes that the formation of effective interaction between civil society institutions and the state depends on qualitative changes in the governance model in Ukraine. At the present stage, civil society in Ukraine performs the functions of a repeater of citizens' interests, protection of their rights and freedoms, organizers and coordinators of protests, initiators of state reforms (especially in the fight against corruption), controls the activities of public authorities and local governments. At the present stage, the interaction between civil society institutions and the state is increasingly taking place in legal forms.

Key words: civil society; state; public management; Ukraine; forms of relations; mechanisms of relations.

Постановка проблеми. Функціонування органів державної влади та публічне управління перебувають у прямій залежності від розвитку інститутів громадянського суспільства та побудови правової держави...

Аналіз джерел та останніх досліджень. Теоретичні та методологічні аспекти трактування поняття «громадянське суспільство», «інститути громадянського суспільства», форми та механізми їх співвідношення із державою знайшли відображення у наукових працях закордонних та вітчизняних науковців...

Мета статті. Мета дослідження полягає у розробці теоретичних і методологічних засад функціонування моделей співвідношення....

Виклад основного матеріалу. Новітня закордонна та вітчизняна наука визначає громадянське суспільство як інститут що функціонує поза державою...

Висновки. Отже, вважаємо, що становлення нової, ефективної системи публічного управління в Україні, має відбуватися з одночасним залученням до управлінських процесів громадськості...

Список використаних джерел:

1. Альтернативна енергетика України: особливості функціонування і перспективи розвитку: монографія. Г.М. Калетнік, С.Т. Олійнічук, О.П. Скорук, О.В. Климчук та ін. Вінниця: «Едельвейс і К», 2012. 256 с.
2. Кононенко В.В. Використання електронних технологій в публічному управлінні (на прикладі органів державної влади та місцевого самоврядування Вінницької області). *Інформаційно-правове та організаційно-управлінське забезпечення інноваційного розвитку регіону* : матеріали круглого столу. (м. Вінниця, 7 черв. 2019 р.). м. Вінниця. / упоряд.: С.О. Дорогих; ВДПУ, НДІП НАПрН України, Київ: ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. С. 34-39.
3. Юник І. Г. Соціометричне кадрове забезпечення фізичної культури і спорту в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. Вип. 8 (14). С. 239–247. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5800/5833> (дата звернення: 14.05.2023).

References:

1. Kaletnik, G.M., Olyinichuk, S.T., Skoruk, O.P. & Klymchuk, O.V. (2012). *Alternatyvna enerhetyka Ukrainy: osoblyvosti funktsionuvannia i perspektyvy rozvytku* [Alternative energy of Ukraine: features of functioning and development prospects]. Vinnytsia: «Edelweiss and K» [in Ukrainian].
2. Kononenko, V.V. (2019). *Vykorystannya elektronnykh tekhnolohiy v publichnomu upravlinni (na prykladi orhaniv derzhavnoyi vlady ta mistsevoho samovryaduvannya Vinnyts'koyi oblasti)* [The use of electronic technologies in public administration (on the example of state authorities and local self-government of the Vinnytsia region)]. *Informatsiyno-pravove ta orhanizatsiyno-upravlins'ke zabezpechennya innovatsiynoho rozvytku rehionu: materialy kruhloho stolu*. (m. Vinnytsya, 7 cherv. 2019 r.), 34-39. Vinnytsya. Kyiv: TOV «Vydavnychyy dim «ArtEk» [in Ukrainian].
3. Yunyk, I.G. (2023). *Sociometric staffing of physical culture and sports in Ukraine* [Sociometric staffing of physical culture and sports in Ukraine]. *Aktual'ni pytannya u suchasniy nauksi*. Vol. 8 (14), 239–247. Retrieved from <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5800/5833> [in Ukrainian].

З прикладами оформлення літератури та References можна ознайомитися за наступним посиланням: https://drive.google.com/file/d/1XFhCxJFh5RYR5_OtDtP6_YnyK-SFg4rg/view?usp=sharing

Наші автори:

Дзевелюк Андрій - Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кандидат юридичних наук, доцент кафедри фундаментальних та приватно правових дисциплін, доцент, медіатор;

Дзевелюк Марина – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління та менеджменту, доцент, медіатор;

Кононенко Валерій – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор історичних наук, завідувач кафедри публічного управління та менеджменту, професор;

Кушко Ігор – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор філософії з галузі знань публічне управління, старший викладач кафедри публічного управління та менеджменту;

Лазор Оксана – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту;

Оксана Лазор – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту;

Нагорняк Світлана – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри публічного управління та менеджменту;

Назаренко Марина – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та менеджменту;

Ставнича Наталя – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор філософії з галузі знань освіта, старший викладач кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін;

Степанчук В'ячеслав – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, студент кафедри публічного управління та менеджменту;

Тодорова Ольга – Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ), Програма «U-LEAD з Європою», Одеський Регіональний офіс, м. Одеса, кандидат наук з державного управління, доцент.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

[illegible]

Наукове видання

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ І ПРАВО: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА

Збірник наукових праць

Випуск 5

Підписано до друку 18.12.2025 Формат 60х84/8. Папір офсетний.

Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.

Умовних друкованих аркушів 4,3. Наклад 20 прим.

Зам. № 1 від 01.10.2024

Видавець ТОВ «Друк»

Реєстраційне свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців серія ДК № 5909 від 18.09.2017 р.

Віддруковано з оригіналу макету замовника в ТОВ «Друк»м. Вінниця, вул. 600-річчя, 25,
21027.